



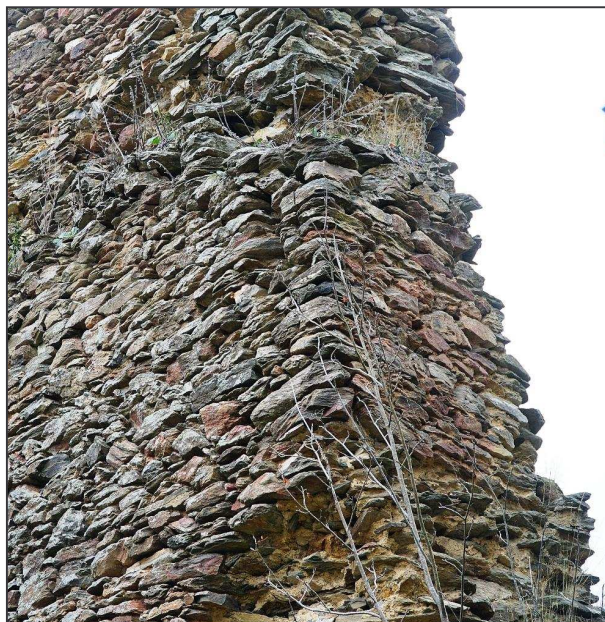
Pajrek (okr. Klatovy), donjon, severní zed' se špaletami z interiéru.



Pajrek (okr. Klatovy), donjon, severní zed', detail špalety 4. podlaží.



Pajrek (okr. Klatovy), donjon, severní zed' se špaletami z exteriéru.



Pajrek (okr. Klatovy), donjon, severní zed', špaleta 3. podlaží z interiéru.

Drobnosti, dodatky, opravy, informace, zajímavosti, ohlasy

Zámek v Plané – smutný osud nedoceněné památky

Josef Ansl

Dnešní, doposud blíže neprozkoumaný zámek v Plané (okr. Tachov), je výsledkem složitého stavebního vývoje. Původně zde byl gotický hrad ze 13. století. Stavbu tehdy tvořil obdélný palác a osmipatrová, ve třech horních patrech dřevěná hranolová věž. Sídlo bylo obehnané příkopy a valy v místech pozdějšího parku. Od města odděloval hradní pahorek umělý příkop. V 16. století byl hrad přestavěn na renesanční zámek, po roce 1665 pak v barokním duchu. Poslední majitelé Nosticové po roce 1822 zámecký areál upravili empírově.¹⁾

Často je za zámek mylně považována základní škola Na Valech, která kvůli svým věžím působí mnohem zajímavěji než skutečný zámek. Tato záměna se dostala na řadu pohlednic Plané,

a dostala se i do Hradů nakladatelství Svoboda, kde je místo zámku fotografie zmíněné školy.²⁾ Autorovi tohoto článku byla sice přislíbena oprava v příštím vydání, k tomu však již nedošlo.

V letech 1948–1991 využívali zámecký areál příslušníci Pohraniční stráže. Upravili si ho po svém, ale zámecký areál jako celek byl ve velmi slušném stavu. Zámek byl od roku 1958 chráněn jako kulturní památka České republiky, památkáři dohlíželi na ochranu vzácných prvků, např. malovaných renesančních stropů, starobylého kování klik a zámků, oken, kachlových kamen (jediné se zachránily uložením do depozitáře v padesátých letech a pozdější instalací na zámku Velhartice, kde jsou k vidění v poslední místnosti prohlídkového okruhu) aj. Po roce 1991 Pohraniční stráž zámek opustila. Kvůli majetkovým nejasnostem a sporům však zůstal zámek nevyužitý a začal chátrat. Město zámek nikdy nevlastnilo. Ocitl se v soukromých rukou, stal se předmětem restitučních nároků a spekulací.

O vydání zchátralého zámku v 90. letech 20. století neúspěšně žádala Mathilda Nostitzová. Dlouhodobě podporuje nevidomé, spolupracuje s obecně prospěšnou společností Tyfloservis i se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých v ČR (SONS). Její záměry byly v souladu s potřebami těchto organizací. Dva měsíce po její žádosti však stát zámek prodal a ten se stal předmětem spekulací. Zámek pak přecházel na další vlastníky, jeho stav se přitom dál zhoršoval. V roce 2013 byl zařazen na seznam ohrožených nemovitých památek. Jeho stav byl velmi špatný, dlouhodobě neudržovaný. Zničeny byly např. renesanční trámové malované stropy, ukradeny vše kovové, vytrhány dřevěné prvky, zničeny dřívě plně funkční instalace. Současný technický stav třípodlažní budovy je velmi zanedbaný, bez běžné údržby a zcela bez vybavení. Vnitřní instalace neexistují. Poškozeny jsou podlahy, dveře, okna i fasáda. Stav zámku se neustále zhoršoval, nakonec na něj byl vydán exekuční příkaz k prodeji. Hlavní zámecké budovy jsou však ve vlastnictví dvou akciových společností a jejich vlastnická práva jsou omezena exekučním příkazem k prodeji. Celková hodnota areálu, kam kromě zámku patří i některé další menší nemovitosti, byla vyčíslena na 2,6 milionu korun. V říjnu 2015 byl zámek nabízen v dražbě za 1,3 milionu Kč, nenašel se však žádný zájemce o koupi. Stavbu si přeprodávaly různé společnosti.

V nočních hodinách na 11. 11. 2017 byl dlouhodobě zanedbaný zámek postižen rozsáhlým požárem. K požáru vyjízděly jednotky hasičů před sobotní půlnocí a na pomoc museli dorazit i hasiči z Karlovarského kraje. V době příjezdu hasičů už ale byla střecha zámku doslova v plamenech.³⁾ Škoda se předběžně odhadovala na 400 tisíc korun, bude však zřejmě mnohem vyšší. Požár se týká zrovna té části zámku, kterou před několika měsíci vydražil nový vlastník za 650 000 Kč. Příčina požáru nebyla zjištěna, spekuluje se o tom, že za požárem stojí bezdomovci. Co bude dále, je ve hvězdách, ale vyhlídky jsou neradostné.

Poznámky: 1) Podrobně Bělohlávek, M. a kolektiv: Hrad, zámek a tvrz v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV – západní Čechy. Praha 1985, s. 256–257. 2) Citace v pozn. 1, s. 256. 3) Např.: <https://www.denik.cz/regiony/plansky-zamek-v-noci-horel-20171111.html>; <https://www.pozary.cz/clanek/176098-horici-strech-a-zamku-v-plane-byla-videt-z-nekolika-kilometru-zasahovala-i-cobra>.

Zámek Nový Ronšperk (Poběžovice)

Vladimír Držala – Robert Martínek

Současný stav původního hradu a pozdějšího zámku Nový Ronšperk v Poběžovicích je optimisticky řečeno ve stavu hlubokého spánku se sny o finančních injekcích pro jeho další obnovu. V Poběžovicích si vodní hrad po roce 1459 vystavěl Dobrohost z Ronšperka; v písemných pramenech se poprvé objevuje roku 1470 jako hrad Nový Ronšperk. Na hrad pak počátkem 16. století navázalo městské opevnění.¹⁾

Později se zde vystřídalo vícero šlechtických rodů, mezi jinými i Gutštejnové a Švambergové (za nich došlo k renesanční úpravě hradu²⁾ a posléze byl hrad upraven na barokní zámek. V roce 1864 kupují zámek manželé František Coudenhove a Marie rozená Kalergi. Jejich syn a dědic Heinrich byl významným diplomatem a filozofem, který si na Nový Ronšperk přivezl japonskou manželku Mitsu Aoyama, pokřtěnou jmény Marie Tekla. Jejich potomci prováděli na zámku další stavební úpravy. Majitelé z rodu Coudenhove-Kalergi byli po 2. světové válce odsunuti a zámek vyplněn.³⁾

Novodobý osud zámku je pohnutý. Po roce 1945 jej krátce využíval útvar Pohraniční stráže a potom byl pustnoucí objekt ponechán osudu a určen k demolici. Poté, co se v druhé polovině osmdesátých let minulého století tehdejšímu správci zámku Nový Ronšperk – ministerstvu kultury – svojí nečinností nepodařilo z něj udělat neromantickou a totální zříceninu zámeckého typu, se v devadesátých letech téhož století převodem celého objektu do majetku města Poběžovice pro zámek blýsklo na lepší časy.⁴⁾ V roce 2007 byla zpracována smělá studie rekonstrukce zámku včetně hotelu a kongresového centra v jižním paláci, kde byl vyměněn krov a střecha. Později byl projekt kvůli financím přeruš. Záchranné práce za pomoci japonských sponzorů včetně dvou dobrovolnických workcampů na zámku probíhaly až do roku

2013, kdy také byla poslední možnost pro veřejnost si opravované interiéry zámku prohlédnout.⁵⁾

V zámku se nachází nástěnné fresky z období přechodu od pozdní gotiky k renesanci restaurované také z peněz japonských sponzorů se zobrazením kostela a různých figurálních výjevů. Uprostřed hlavního trojdílného schodiště je unikátní lucerna (nebo zvonice?) a najdeme zde spoustu dalších zajímavostí.⁶⁾

Za účelem zlepšení neutěšeného stavu zámku (nemovité kulturní památky) byl v roce 2015 založen spolek Poběžovice-Ronsperg, z. s.⁷⁾ V současné době jsou veškeré práce na obnově zmrazeny a zámek je nepřístupný z důvodu nebezpečí pro návštěvníky.



Poběžovice, zámek Nový Ronšperk. Pohled z třetího nadzemního podlaží na vnitřní nádvoří (foto V. Držala 2017).

Prohlídka celého objektu byla dvěma členům plzeňské po-
bočky KASu umožněna 4. listopadu 2017 díky ochotě a vstřícnosti „věrných duší“ zámku Nový Ronšperk z Městského kulturního a informačního střediska Poběžovice Dominice Adamcové a Bc. Markéty Junkové, za což jim tímto děkujeme.

Poznámky: 1) <http://www.pobezovice.cz/mesto/informace-o-meste/historie> [7. 11. 2017]. 2) <http://www.pobezovice.cz/mesto/informace-o-meste/pamatky/zamek> [7. 11. 2017]. 3) Citace v pozn. 1. 4) Citace v pozn. 2. 5) http://www.rozhlas.cz/plzen/zpravodajstvi/_zprava/v-pobezovicich-maji-jasno-jak-zrekonstruovat-zamek-380117 [8. 11. 2017]. 6) Autopsie 2017. 7) <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=40406056&subjektId=908718&spis=991759> [7. 11. 2017].

Už jste četli...?

V National Bibliothek ve Vídni, v oddělení Kartensammlung, je uložena sbírka 399 akvarelových vedut od Jana Antonína Venuta, které byly darovány roku 1824 císaři Františku I. při jeho návštěvě Hradce Králové. Zdigitalizované album obsahující mnoho neznámých pohledů na české hrady, města a místa z konce 18. a první třetiny 19. století je možné si prohlédnout na stránkách Europeana collections pod adresou <http://www.europeana.eu/portal/cs/search?q=johann+venuto>. Vše doporučíme. Opravdu krásné obrázky.

M. Novobilský
Castellologica bohemia 16. Recenzovaný časopis pro kastellologii českých zemí. Plzeň 2016. 256 stran A4, černobíle/barevně. Editori J. Hložek a P. Menšík. Vydala Západočeská univerzita v Plzni. Z obsahu: F. Gabriel – L. Kursová: Královský palác a kaple na hradě Bezdězu a jejich proměny, s. 5–44; P. Chotěbor: Královská oratoř v katedrále sv. Víta, zjištění při její nejnovější konzervaci, s. 45–56; M. Sýkora: Stavební podoba a historie hradu Nový Žeberk (okr. Chomutov), s. 57–96; F. Záruba: Příspěvek k otázce královských hradů v dolním Posázaví, s.

97–122; D. Novák: České „tvrze“: kritická analýza současného stavu poznání, s. 123–152; T. Karel – V. Knoll: Hradby na Chebsku jako reprezentanti moci, s. 153–178; M. Procházka: Hradby severo-západního Chorvatska v držení Jana Vítovce, s. 179–198; Z. Gersdorfová: Přestavby českokrumlovského hradu za Oldřicha II. z Rožmberka, s. 199–214; J. Hložek: K možnostem interpretace stavebního vývoje kaple hradu Velešín, okr. Český Krumlov, s. 215–236.

P. Rožmberský

Průzkumy památek XXIV/2017, č. 1. Vydává Národní památkový ústav, ú. o. p. středních Čech v Praze. A4, 224 stran, křída, barva. Distribuce: tel. 274008285, roubickova.dita@npu.cz. Z obsahu: J. Štětiny: Kostel sv. Václava v Hulíně, s. 57–88 (součást hradu, okr. Kroměříž); K. Žák – R. Příkryl – Z. Weishauptová: Posouzení původu neobvyklých hornin ve zdivu hradu Týřova, s. 153–159; V. Razím: Doplnění poznatků o stavebním vývoji věžového paláce hradu Týřova, s. 160–166; D. Lyčka: Voluptuární stavby v liechtensteinských parcích v Nových Zámčích u Litovle a v Adamově, s. 175–186.

redakce

Z hradů, zámků a tvrzí

Při jízdě po dálnici Plzeň-Praha zaujal zámek **Králův Dvůr** (okr. Beroun), jehož majitelem se postupně stalo stejnojmenné město. Dlouho trvala obnova střešní krytiny a nakonec zůstávala nevelká část střechy zakrytá jen dehtovým papírem či plachtou. Nyní je krytina dodělána – má ovšem jinou barvu než velká část střešních zámku, což je přeci jen určitá piha na kráse.

Na hradě **Radyni** (dříve okr. Plzeň-jih, nyní Plzeň-město) vypadla ze zdiva věže hladomorna část venkovního líce, cca 2,5 x 2,5 m. Majitel hradu, město Starý Plzenec, havárii zdiva zajišťuje (ZAK TV, 26. 10. 2017).

Ubytovna ve **Štáhlavech** (dříve okr. Plzeň-jih, nyní Plzeň-město) se opět stane zámkem. Část bude soukromá, část bude sloužit jako regionální muzeum. Náklady se odhadují na 100 milionů korun (ZAK TV, 3. 11. 2017). V závěru roku 2015 vznikl Spolek přátel štáhlavského zámku (<http://spolekzameksthavly.cz>).

Nominace Plzeňského kraje na udělení ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro za rok 2016: Územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu v Plzni stanovalo dvě nominace na udělení ceny v kategorii obnova a restaurování památky ve prospěch investora postupné obnovy interiéru zámku v **Trpístech** (okr. Tachov) a zároveň jeho majitele D. A. Malika, a v kategorii objev-nález roku ve prospěch Západočeského muzea v Plzni za archeologický nález zbytků fortifikace zaniklé tvrze ve **Vidčích** (okr. Domažlice) (npu.cz/cs/uop-plzen).

P. Rožmberský

Brandýs nad Orlicí (okr. Ústí n. Orlicí). Další cílem záchranných prací na hradě se staly prostory paláce. V průběhu roku 2017 nad ním vyrostla provizorní ochranná střecha a pod ní se do terénu zanořily krumpáč, lopaty a škrabky archeologů vysokomýtského muzea. Byly odkryty zánikové vrstvy hradu, v horní části zřejmě v průběhu 20. století urovnané. Nálezové situace nebyly příliš bohaté, hrad byl zřejmě před opuštěním poctivě vyklizen. Odhalené zdivo přízemí v podstatě kopíruje situaci ve sklepech,



příčky mezi jednotlivými místnostmi byly přizdívány na spáru, bez provázání. Novou otázkou je, zda byl hrad obnovován po roce 1547, kdy byl Brandýs vykázan jako sídlo Bohuši Kostkovi z Postupic po konfiskaci jeho ostatního majetku po stavovském odboji proti císaři Ferdinandovi II. Pak by zdivo objektu v jižním parkánu náleželo dosud neznámé pozdně gotické stavbě a definitivní zánik hradu by bylo nutno posunout do pernštejnské periody v letech 1506–1544, kdy obdobně zanikaly nepotřebné hrady v Orlických horách (Nový hrad u Skuhrova, Skuhrov nad Bělou, Rychnov nad Kněžnou).

Pardubice. Na zámeckých valech byly v pozdním odpoledni 8. srpna 2017 veřejnosti slavnostně představeny repliky dvou pernštejnských střelných zbraní – „varhan“. Repliky byly zhotoveny za finanční pomoci Pardubického kraje a stanou se trvalým exponátem východního valu. Obě zbraně zhotovil pan Milan Skrbek z Vysoké nad Labem. Zajímavý počin jistě bude mít své obdivovatele i kritiky a doufáme, že se stane podnětem k hlubšímu studiu problematiky dělostřelectva a palných zbraní v 1. polovině 16. století.

Lipnice nad Sázavou (okr. Havlíčkův Brod) – ve velkém (Thurnovském) paláci hradu byly v loňském roce veřejnosti zpřístupněny sály v 1. patře včetně sálu s trojicí výklenků a nástěnnými malbami. Nad branou byl otevřen nevelký prostor zaklenutý křížovou žebrovou klenbou, upravený na pamětní světničku Jaroslava Haška. Nádvoří a přístupová cesta byly nově vydlážděny. Přitom



byly v průjezdu brány při záchranném archeologickém výzkumu zjištěny zbytky vlní jámy. V roce 2017 proběhly konzervační a stavební práce ve 2. patře velkého paláce a na jeho vnějších fasádách. Také 2. patro se v nedaleké budoucnosti otevře veřejnosti. K dosavadním dvěma modelům hradu přibyl v loňském roce model hradu a městečka v 16. století. Doplnil tak malý model hradu ve 14. století a velký model hradu v polovině 16. století.

Vízbůrk (okr. Trutnov) – v loňském roce byly z Havlovic přemístěny architektonické články, odvezené z hradu po ukončení archeologického výzkumu. V současné době probíhá jejich evidence a dokumentace. Přitom vznikají nové názory na funkci a dataci jednotlivých prvků. Na hradě samotném se pokračuje v dozdivání líce obvodové hradby na jihovýchodní straně jádra. V Havlovicích byla v podkroví školy veřejnosti zpřístupněna malá expozice nejceněnějších nálezů z hradu.

J. Slavík

Při podzimním výletu do jižních Čech okouzila malebná zřícenina **Helfenburku** u Bavorova (okr. Strakonice). Jeho historie je známa, dokonce i datum založení, rozsáhlá stavba ve výrazné poloze ovládá celé jihovýchodní Pošumaví. Přesto, že stál v blízkosti městského svazu (Tábor, Písek, Vodňany), nebyl nikdy husitskými vojsky obléhán. V rožmberském majetku zůstal s krátkými přestávkami až do roku 1593, kdy byl prodán městu Prachaticím. Koncem



16. století uváděn již jako pustý. Hrad má přibližně kruhový půdorys, z přístupové strany je vlevo na skále mohutná válcová věž (nedávno opravená), v případě nebezpečí mohla být spojena lávkou s palácem a sloužit jako poslední útočiště. Dodnes impozantní třípatrový palác stojí na vrcholu hřebene, obklopený úzkým parkánem. Uprostřed paláce je čtvercový dvůr, částečně podsklepený. Konec ostrohu ukončuje menší kulatá věž, dnes upravená jako rozhledna. Za dobrého počasí poskytuje značný kruhový rozhled, někdy jsou dokonce vidět zasněžené vrcholky Alp.

M. Zikmund

Začátkem prosince 2017 byl vyfocen tristní stav zámku v **Ošelíně** (okr. Tachov). Barokní zámek měl vzniknout roku 1786 přestavbou tvrze. V roce 2012 byla odstraněna krovová konstruk-



ce, podle vyjádření tehdejšího majitele kvůli havarijnímu stavu střechy; majitel prý připravuje projekt obnovy objektu (viz Foud, K.: Ošelínský zámek bez střechy, *Hláška XXIV/2013*, č. 1, s. 12–13). V katastru nemovitostí je zámek veden jako stavba občanského vybavení, není nijak chráněn a nyní patří pražské firmě HI – pohledávky s. r. o. Obnova se evidentně nekoná.

P. Rožmberský – P. Vařeka

Zřícenina hradu **Ježov** (okr. Praha-východ) se nachází na severním okraji Senohrab. Z kdysi rozsáhlého hradního areálu dodnes zbyly jen skromné zbytky, neboť jeho většina byla zničena při stavbě železnice. Dochovány jsou fragmenty opevnění na jihovýchodní ostrožně. K areálu nevede cesta, neboť je obklopen na jedné straně železnicí a objektem bývalého drážního domku, ze stran zbývajících pak příkrými skalnatými svahy. Nejschůdnější přístup je ze zelené turistické trasy, která ve směru od Senohrab odbočuje před viaduktem vpravo a obchází bývalou hradní ostrožnu. Vybíhající jihovýchodní cíp nabízí nejlepší přístup, neboť je zde přijatelné stoupání. Na vrcholu jsou dobře patrné zbytky zdí, které však pomalu mizí nejen vlivem přírody, ale též kvůli lidskému faktoru. Obyvatelé zmíněného drážního domku totiž hradní areál, který mají hned za zahradou, využívají jako nelegální skládku odpadu.

Lukáš M. Vytlačil

Zprávy z klubu Rada

Kontaktní adresa: KAS, Úslavská čp. 49, 326 00 Plzeň. Tel. 604261000, e-mail: rozember@post.cz. Internetové stránky: <http://www.klub-augusta-sedlacka.cz>.

Funkcionáři poboček zašlou Radě **nejpozději do 10. března Zprávy o činnosti a Zprávy o hospodaření poboček za rok 2017** mailem na výše uvedenou adresu.

19. ročník **konference Dějiny staveb** se bude konat v Centru stavitelského dědictví v areálu kláštera Plasy **6.–8. dubna 2018**, přihlášky na pmikota@post.cz, podrobnosti na www.evida.cz/shp. Členové KASu, kteří měli příspěvek na minulou konferenci a kterým účast nehradí zaměstnavatel, a též studenti denního studia, kteří zde představí alespoň poster, jsou osvobozeni od konferenčního poplatku.

Redakce Hlásky přeje čtenářům a hlavně autorům Hlásky v novém roce především hodně zdraví a více badatelského nadšení. Všem, kteří se zasloužili svými příspěvky o tvorbu Hlásky, děkujeme a doufáme, že se k nim v tomto roce přidají další.

Pobočka Plzeň

Kontaktní adresa: KAS, Úslavská čp. 49, 326 00 Plzeň. Tel. 604261000, e-mail: rozember@post.cz.

Na klubových schůzkách se odehrály přednášky: v říjnu Z. Gersdorfové o sídlech pánů z Krumlova, v listopadu Š. Morávky o mlýnech na Nečtině a v prosinci T. Karla o hradních kaplích na Chebsku. Děkujeme.

Na podzimní členské schůzi byl přijat jeden nový člen, diskuze se nekonala, členstvo je evidentně spokojeno.

Děkujeme dárcům financí, ať již vědomým, či nevědomým (omylem platících dvakrát či vyšší sumu). Do uzávěrky tohoto čísla to jsou (v korunách): V. Pícl 500, K. Prach 480, T. M. Živný 80, Z. Gersdorfová 60, D. Doležal 30, J. Růžicková 20.

Podzimního zájezdu na Sušicko se účastnilo 30 lidí a dva psi v malém autobusu a dvou autech. První zastávkou byl Závlekov s pozůstatky tvrze na skále, jejíž pozůstatky byly výrazně navýšeny v době romantismu. V předpolí rostlo množství bedel. Vstup do zříceniny je uzavřen mříží, i když v ní nic není. Další lokalitou byl budětický hrad na Džbáně – zarostlý drnoburk. Výstup na kopec od Vlkonice byl pro některé z nás značně namáhavý. Patrně jsou pozůstatky okrouhlé věže, základy paláce a zemní opevnění. Následoval hrad Rabí a začalo přšet. Tuto známou rozlehlou zříceninu asi není třeba popisovat. Jen se zmíníme o tom, že jsou zde k vidění hmotové modely tří vývojových fází hradu od M. Novobílského, který k nim hned podal zasvěcený výklad. Byli jsme také vpuštěni do hradního kostela (pod hradem). „Vybydlený“ kostel (jeho interier) byl v minulosti opraven tak, že na starodávné nápisy, erby a malby byla natažena vrstva štuků, na níž bylo nakresleno kvádrování a jiné ornamenty. Pod opadávajícím štukem se nyní vynořuje vzácná stará výzdoba. Pokoušeli jsme se najít někdejší přístup krytou chodbou z hradu na kruchtě – panskou tribunu, ale nepodařilo se. Největším překvapením bylo vyjednané vstupné na hrad bez průvodce – 20 Kč! (jinak všechny okruhy stojí 200 Kč). Následoval oběd a přesun do Žichovic. Zdejší renesanční zámek je pěkně opraven, zčásti obydlen a nepřístupný. Celý je pokryt sgrafity, starší tvrz, dnes součást zámku, sgrafity staršími – složitějšími. Přístup byl vyjednaný do velkého gotického kostela a do pohřební kaple Lamberků v Nezamyslicích, opět pouze za 20 Kč. Celé trojlodí kostela je zaklenuto v západních Čechách vzácnou sklípkovou klenbou. Zaujal též téměř sedm metrů vysoký kamenný gotický sanktuář Půty Švihovského. Kaple sv. Erazima na hřbitově v 1. polovině 17. století byla upravena novogoticky a stala se pohřební kaplí české větve Lamberků, která sem ze Salcburku přenesla i náhrobníky svých předků. Mezi nimi zaujal figurální náhrobník s postavou rytíře v suknicí, opásaného mečem a v ruce třímajícího bojové kladivo (nešel na šichtu do Škodovky, jak se v nadsázce ozvalo). V neustávajícím dešti byl nakonec učiněn objev – „pravěkář“ R. Trmka našel v hlíně, snad vyházené z hrobu, pravěký keramický střep – je možné, že výšina, na níž kostel stojí, bývala dosud neznámým hradištěm. Zámek v Hrádku u Sušice je celý opraven a přeměněn na hotel a krásným parkem. Někteří účastníci pronikli i do hotelu, kde spatřili například veliký krb. Na návrší nad rozpadajícím se poplužním dvorem jsou v lesíku ukryty zříceniny tvrze Kašovice. V lesíku bylo opět množství bedel. Z jednoho okenního otvoru brzy vypadnou dubové překlady, které by snad byly vhodné pro dendrochronologii. V dalším okenním otvoru, taktéž ve druhém patře v bývalém rytířském sále, odhalilo vypadané zdivo prkenné pouzdro na závoru. Přestalo přšet. V Mokrosukách už není v zámku restaurace. Majitel zámek postupně opravuje. Jsou již opraveny renesanční štíty a komíny a některé vnitřní prostory, které mají sloužit provozatelům historického šermu, jehož je majitel z Chomutova velkým příznivcem. Pás obnovených sgrafit pod římsou je patrný v originále na zámeckém křídle, které je původní tvrzí. Majitel nás pozval do zámku, kde už je obnoven velký sál, kde se dochoval starý trámový záklopový strop. Omítky byly i se starými freskami okopány za éry JZD; nový majitel omítky obnovil a vyzdobil je výjevy z historického šermu. Zaujala také zámecká kaple, vybavená komínem (že by konkláve?), ale vysvětlení bylo prosté – bývala tam úřadovna MNV. Poslední navštívenou lokalitou byl Ujčín. Ze zámku bylo však možné spatřit jen velkou sýpku v čele areálu,

jinak nepřístupnému a hlídanému psy. Pak se jelo domů. Trasu naplánoval V. Chmelíř – díky.

Podzemní autovycházky okolo Prahy, ačkoli bylo počasí příznivé, se účastnilo jen devět lidí (ostatní snad nestačili v pátek odvolit?). První zastávkou, kterou jsme ale měli klidně vynechat, byly Průhonice. Vstup do parku byl 80 Kč a jen proto, abychom si mohli všeobecně známý nepřístupný zámek vyfotit, jsme nezaplátili a jeli dál do Říčán. Volně přístupné pozůstatky zdejšího hradu, zajímavé architektonickými detaily, neklamaly. Právě zde probíhala revitalizace prostoru kolem zříceniny – dlážděny nové chodníky a vozovky. Škvorec, pěkný opravený starý zámek povstalý z tvrze, nebyl přístupný (podle katastru nemovitostí je majitelkou Monica Eremeeva z Prahy-Klánovic), tak jako pěkně opravený nový zámek se zajímavě „prohnutým“ průčelím (majitelka Daniela Montoya ze Škvorce). Z tvrze Květnice, poškozené lomem, zbylo jen několik zdí, v nichž se nalézají v ulici Ke Tvrzi usedlost. Daleko více zůstalo z tvrze Královice – čtyřhranná věž se vypíná na ostrohu v areálu rozsáhlého nepřístupného hospodářského dvora. Z podhradí k věži stoupá pěšina s turistickou značkou, která však končí před uzamčenými vrátky v ohrazení dvora. Nově zastřešená kulturní památka, poznamenaná romantickými úpravami, tak není přístupná (majitel: Euro development castle Královice, s. r. o.). Na doporučení místních jsme odjeli na oběd do sousedních Křenic, kde jsme se dobře a poměrně levně naobědvali. Bohužel tam jeden z účastníků zapomněl legendární zelenou sametovou čepici bekovku, která se účastnila mnoha zájezdů a vycházek. Krásný zámek Koloděje je ještě nepřístupnější – průhledu mříží na vstupní bráně brání neprůhledná skla a od brány nás zahnal hlas ostrahy z el. zařízení s tím, že i přístup od silnice k bráně je soukromý pozemek (majitel Zámek Koloděje, a. s.). Podobně jsme dopadli i se zámekem ve Vinohrdech – patří policii ČR, která ho dobře chrání a nepomohla nám dostat se k němu blíže. Vynahradil nám to zámek Ctěnice, povstalý z tvrze, o čemž svědčí zčásti dochovaný příkop, vytesaný do skály, přes nějž vede přístup po mostě do mohutné vstupní věže. V zámku byla instalována výstava „Umění kuté v železe“, kterou jsme z časových důvodů neshlédli (vstupné 100 Kč). Udržovaný objekt patří Muzeu Hlavního města Prahy. V předpolí zaujala cena kofoly – 40 Kč půllitr, zatímco půllitr piva stál 36 Kč. Částečně dochovaná tvrz Dřevčice stojí za bývalým hospodářským dvorem v někdejší zahradě. Přístup z návsi byl uzavřen (čp. 1, majitel ing. V. Ženíšek, Praha-Krč), od vsi (od západu) znemožňuje pohled i přístup vysoká palisáda. Jediné možné řešení byl průnik přes polorozpadlou zeď někdejšího parku (nyní džungle se zeleným rybníčkem) od východu. Tudy jsme se dostali jen k objektu sýpky se zakulacenými rohy, přestavěné z tvrze – k hradbám apod. nikoli. Hrad Jenštejn nás zaskočil svou věží, pod lešením s ochrannou fólií neviditelnou. Zvláštní celodřevěné lešení, vystavěné na přelomu 2015/2016, ji celou obklopuje. Hrad v majetku obce je pro veřejnost otevřen jen do září, takže jsme jej pouze obešli domky obestavěnými a ve skále vytesaným příkopem. Svou mohutností a krásou překvapil renesanční zámek (původně hrad) v Brandýse nad Labem s nádhernými figurálními sgrafity, z nichž vynikal válečný slon. Bohužel právě končila poslední prohlídka prostor, v nichž se rád zdržoval Rudolf II. Mozaika tvořená barevnými glazovanými taškami na střeše věže poněkud překvapí, objekt prochází náročnou dlouholetou rekonstrukcí. Majitelem je Město Brandýs n.

L.–Stará Boleslav. Ve velkém zámku v Měšicích s rozlehlým parkem se nachází nemocnice. Překvapil především velký prostor nádvoří symetricky koncipovaného hospodářského dvora v předzámčí. Poslední lokalitou byly Pakoměřice. Omšelý zámek, jehož patro bylo přestavěno na sýpku, nese na uzamčených vratech přístupných po mostě přes bývalý příkop informaci, že je opravován Národním památkovým ústavem. Stopy oprav (nová střešní krytina) byla patrná až na zadní straně objektu. Vedle něj se opravuje fara a s opravou se nejspíše začalo na blízkém nenápadném kostelíku – je tu obnažen dřívě zazděný gotický vchodový portál a v nároží je několik pískovcových kamenů s rýhami, jako by si tu kdysi brousili šavle a nože. Zámek patří nadačnímu fondu Sponte. Stačili jsme všechny V. Chmelířem naplánované lokality (za což děkujeme) a do Plzně jsme přijeli za hluboké tmy.

Velká přednáška na Západočeské univerzitě Mgr. Jiřího Orny ze Západočeského muzea o výzkumu tvrze Vidice (okr. Domažlice) zaujala 23 posluchačů. Roku 2016 byly odhaleny pozůstatky obvodové hradby, v jejímž zdivu se našly zlomky keramiky datované do 13. století. Bohužel, plánovaná druhá sezóna výzkumu 2017 se pro změnu majetkových poměrů a kvůli dalším příčinám neuskutečnila.

Další **velká přednáška** na univerzitě se **koná ve středu 14. února od 17. hod.** (Sedláčkova ul. č. 15, třetí podlaží, zasedací místnost č. 319). Přednášet bude Mgr. Jan Kypta Ph.D. na téma Blanické hrady (Velký a Malý Blaník).

Další informace od poboček redakce do uzávěrky tohoto čísla neobdržela.

Kontakty na ostatní pobočky:

Pobočka Praha

Kontaktní adresa: KAS Pobočka Praha, PhDr. Helena Klímová, Tř. Milady Horákové 133, 166 21 Praha 6 – Dejvice, e-mail: Petr Valenta, geomess@volny.cz.

Pobočka Zlín

Kontaktní adresa: KAS pobočka Zlín, MUDr. Jiří Hoza, Česká 4760, 760 05 Zlín. Tel. 737177346. E-mail: jihoz@post.cz. Int. stránky pobočky: <http://www.kaszlin.estranky.cz>.

Pobočka Hradec Králové

Kontaktní adresa: Ing. Jiří Slavík, Nerudova 1210, 517 41 Kostelec n. Orlicí, e-mail: slavik.jiri@npu.cz, jaroslav_cerny@centrum.cz.

Pobočka Brno

Kontaktní adresa: Ing. Pavel Švehla, Ondráčkova 3, 628 00 Brno-Líšeň, e-mail: svehla.pavel@volny.cz.; Mgr. Bc. Josef Jan Kovář, Renneská tř. 416/39, 639 00 Brno, e-mail: josef.kovar@seznam.cz.

Pobočka Humpolec

Kontaktní adresa: KAS, pobočka Humpolec, Hradská 818, 396 01 Humpolec, E-mail: kocmani.hu@seznam.cz, frantisek.kocman@mesto-humpolec.cz, tel: 777347511. Internetové stránky pobočky: <http://www.hrad-orlik.cz>.

**Uzávěrka dalšího čísla: 10. 3. 2018
(vyjde v první dubnové dekádě 2018)**

HLÁSKA, zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka. ISSN 1212-4974.

Vychází čtvrtletně. Toto číslo vyšlo v 1. lednové dekádě 2018.

Šéfredaktor Petr Rožmberský (rozंबर@post.cz.), technický redaktor ing. Petr Mikota (pmikota@post.cz.), redaktor pro internet Milan Novobilský (klub_augusta_sedlacka@centrum.cz.), www.klub-augusta-sedlacka.cz.

Adresa redakce: Klub Augusta Sedláčka, Úslavská 49, 326 00 Plzeň.

Vydává Klub Augusta Sedláčka za přispění statutárního města Plzně.

Registrováno pod značkou OK UmP 23/1991. 350 výtisků.